

Asia: VN/2166/2026

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi laeiksi yliopistolain ja ammattikorkeakoululain väliaikaisesta muuttamisesta (opintosetelikokeilu)

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Yleistä

Turun yliopisto kannattaa esitystä, sen tavoitteet ovat selvät, merkitykselliset ja hyvin perustellut.

Opiskelijoiden ohjauksesta

Ehdotetun YOL 8 § 2 momentin muotoilu kuuluu ”Opintoseteliä saa käyttää korkeakoulujen tarjoamiin enintään 30 opintopisteen laajuisiin avoimen korkeakouluopetuksen opintoihin sekä niihin hakeutumiseen ja niiden suorittamiseen sekä korkeakoulututkintoon johtavaan koulutukseen hakeutumiseen liittyvään ohjaukseen.” Muotoilu antaa virheellisesti ymmärtää, että opintoseteliä pitäisi/voisi käyttää ohjauksen ”maksamiseen”. Kun esityksen mukaan tällä lainkohdalla halutaan velvoittaa korkeakoulut tarjoamaan ohjausta, olisi selvempää sanoa tämä omana virkkeenään.

Ohjausveloitteen sisällön osalta esitämme muutosta yllä mainitun pykälän perusteluihin. Nykyinen muotoilu kuuluu ”Ohjauksen tavoitteena olisi tuottaa opiskelijoille kokonaiskuva tarjottavista opintokokonaisuuksista ja tukea opiskelijoita tunnistamaan omia vahvuuksia ja mielenkiinnon kohteita vastaavia opintoja”. Tällainen velvoite on yliopistolle ylimitoitettu etenkin, kun opiskelijat voivat jakaa setelin useamman korkeakoulun opintoihin niin kuin esityksen perusteluissakin todetaan. Ehdotamme uudeksi muotoiluksi tekstiä ”Ohjauksen tavoitteena olisi tuottaa kokonaiskuva tarjottavista opinnoista ja opintokokonaisuuksista sekä opiskelusta koulutusallalla”.

IB-lukiolaiset

Esityksen mukaan ”Avoimen korkeakouluopetuksen opintoseteliin ovat oikeutettuja henkilöt, jotka ovat alle 29-vuotiaana suorittaneet Suomessa ensimmäisen toisen asteen tutkintonsa, ylioppilastutkinnon tai ammatillisen tutkinnon, 1 päivänä joulukuuta 2025 ja 30 päivänä kesäkuuta 2028 välisenä aikana ...”.

Tämä rajaa kevään 2028 IB-tutkinnon suorittajat pois, koska heidän valmistumispäivänsä on heinäkuun puolella. Määräajan olisikin hyvä päättyä vasta 31.7.2028.

Vapaan sivistystyön oppilaitokset

Esityksen mukaan ”erikseen on tarkoitus selvittää, voisivatko vapaan sivistystyön oppilaitokset osallistua korkeakoulujen kanssa sopimansa mukaisesti opintosetelikokeiluun niin, että niiden tarjonta tuodaan Opin.fi-palveluun sopimuskorkeakoulun kautta”.

Tämä on tärkeää selvittää ja löytää tähän toimiva toteutustapa, sillä vapaan sivistystyön oppilaitoksilla on merkittävä rooli korkeakouluopintojen saavutettavuuden esittämisessä.

Käytettävä alusta

Esityksessä todetaan että ” Opin.fi palvelun käyttö keskittää avoimen korkeakouluopetuksen näkyvyyden ja madaltaa osallistumiskynnystä koko maan kattavasti, mikä voi tasapainottaa alueellisia eroja koulutustarjonnan tunnettuudessa ja saavutettavuudessa”

Katsomme tältä osin, että hakijoille jo tuttu Opintopolku olisi loogisempi valinta opintosetelin toteutusalueksi. Se sisältää avoimen korkeakoulutuksen tarjonnan, ja siellä myös haetaan mm. ammattikorkeakoulujen polkuopintoihin. Emme myöskään pidä todennäköisenä, Opin.fi edistäisi esityksessä mainitulla tavalla saavutettavuutta. Saavutettavuus syntyy siitä, kuinka monimuotoisesti korkeakoulut tarjoavat opintojaan avoimessa korkeakoulutuksessa (suoritustavat ja -paikat) ja alueellisessa tasapainottamisessa vapaan sivistystyön oppilaitoksilla on varmasti merkittävä rooli.

Sjöblom Petri
Turun yliopisto